

Guest Editor's Note

Beyond mechanistic models: Interrogating three core challenges facing interdisciplinary studies in the humanities

Ghasem Darzi

Assistant Professor, Interdisciplinary Quranic Studies Research Institute, Shahid Beheshti University

Gh_darzi@sbu.ac.ir

Interdisciplinarity, as a response to the increasing complexity of human issues, has evolved from an academic ideal into an imperative in contemporary research, particularly within the humanities. The publication of this special issue, featuring seven selected articles that are the product of a lengthy process of evaluation and refinement, presents a valuable opportunity to discuss not only the achievements in this field but, more profoundly, the structural and epistemic challenges confronting such studies. What unites these articles and other pioneering theoretical works is their effort to move beyond mere celebration of this approach and enter the domain of its critique and pathology. In this journey, three fundamental challenges warrant consideration:

1. The Challenge of 'Integration': From a Unifying Ideal to Pluralist Realities

The concept of 'Integration' has for decades been considered the canonical cornerstone of successful interdisciplinary work (Rana et al., 2025; Frodeman et al., 2017). This perspective, rooted in the ideal of the unity of science, viewed success as the merging of concepts, methods, and epistemic frameworks from different disciplines. However, as seen in some of the most recent research in the field (Barry, 2020; also: Darzi, 2019) and discussed in the present article titled "Disintegration: A Pathology of Integrative Cross-Disciplinary Models," this absolute

necessity is being re-examined. Cases such as the successful collaboration in evolutionary game theory demonstrate that profound and transformative exchange between disciplines can occur without leading to their negation and complete unification (Grüne-Yanoff, 2016). Accordingly, each discipline can be transformed through this dialogue while retaining its methodological identity. This raises fundamental questions: Is integration the sole aim of all interdisciplinary research? Or can we speak of 'symbiotic successes' without complete integration? Engaging with this question, also referenced in the article "Explaining and Categorizing the Contemporary-Making Current in Theoretical Interdisciplinary Studies," is one of the distinguishing features of this issue.

2. The Challenge of the Theory-Practice Gap: From Mechanistic Processes to the Complex Lived Space

The second challenge stems from the apparent gap between the abstract level of interdisciplinary theorizing and the tangible yet ambiguous reality of research in practice. Prevailing models of the interdisciplinary research process (Repko, 2021) often outline linear, mechanistic steps, as if convergence could be achieved through a standard, prescriptive protocol. This view reveals the rigidity and lifelessness inherent in many of these models. In contrast, the reality of interdisciplinary research, as evidenced by

the ethnographic study of the Chilean climate science center (Undurraga et al., 2023) and the article "Examining the Methodology of Comparative Qualitative Content Analysis," is replete with ambiguity, daily negotiation, cultural-epistemic differences, and creative adaptations. Success in this space stems less from following a predetermined template and more from communicative capacities, resilience, and collaborative work in confronting productive dissonances. This gap has rendered the methodologies taught in textbooks often inadequate for guiding researchers through the turbulent field of real-world interaction with other disciplines—a problem directly addressed by the article "The Attitudinal and Methodological Requirements and Imperatives of Interdisciplinary Theorizing."

3. The Challenge of the Disconnect Between Theorists and Field Practitioners

A direct consequence of the previous challenge is the creation of a profound divide between two communities: on one side, theorists and philosophers of interdisciplinary studies who analyze key concepts, and on the other, field researchers who, in practice and to solve concrete problems, inevitably traverse other epistemic domains (Moran, 2002). For the latter group, abstract discussions often seem esoteric, impractical, and lacking immediate necessity. This disconnect has led to a situation where a researcher, relying on intuition and general understanding, may conduct deep and successful interdisciplinary work without the slightest familiarity with the specialized literature of this field. This duality is clearly traceable in the distinction between the theoretical discussions presented in the article "A Pathology of Orientalists' Interdisciplinary Studies on the Ecology and Environment of the World" and the practical, applied necessities raised in the article "An Interdisciplinary Approach to Reading the Sense of Place from the Perspectives of Architecture and Cinema." This distance deprives theory of the richness of practical experience and strips practice of deeper theoretical insights.

The articles compiled in this special issue each respond, in their own way, to part of these threefold challenges, all signaling a move beyond mere description and into a phase of critique and solution-seeking. As emphasized in the systematic review by Rana et al. (2025) on doctoral education and underscored by Klein (2021), our task as a scholarly community is not to ignore these tensions but to acknowledge, study, and manage them. We must move towards a state where active epistemic work and sustained dialogue between disciplines replace rigid, pre-conceived models. This special issue is a step on this difficult yet essential path, with the hope of serving as a bridge between thinking about interdisciplinarity and living it within the complex, dynamic space of contemporary science.

Sources:

- Darzi, G. (2019). History of ideas of interdisciplinarity: Transition from an idealistic, integrative approach to a pragmatic, problem-solving one. *Interdisciplinary Studies in the Humanities*, 11(4), 1-32. doi: 10.22035/isih.2020.3626.3809
- Barry, A. (2020). *The politics of interdisciplinarity*. Economy and Society.
- Frodeman, R., Klein, J. T., & Pacheco, R. C. S. (Eds.). (2017). *The Oxford Handbook of Interdisciplinarity* (2nd ed.). Oxford University Press.
- Klein, J. T. (2021). *Beyond Interdisciplinarity: Boundary Work, Communication, and Collaboration*. Oxford University Press.
- Moran, J. (2002). *Interdisciplinarity*, Routledge.
- Parker, M., et al. (2022). A critical review of interdisciplinary research: Integration as communion, performance and spatial politics. *Environment and Planning D: Society and Space*.
- Rana, K., Aitken, S. J., & Chimoriya, R. (2025). Interdisciplinary Approaches in Doctoral and Higher Research Education: An Integrative Scoping Review. *Education Sciences*, 15 (1), 72.
- Repko, A. F., Szostak, R., & Buchberger, M. P. (2021). *Interdisciplinary Research: Process and Theory* (4th ed.). SAGE Publications.
- Undurraga, T., Mudd, S., Cotoras, D. et al. "They Don't Understand Us, but We Have to Understand Them": Interrogating the Making of Interdisciplinary Research in Chilean Climate Science. *Minerva*, 61, 581–606 (2023). <https://doi.org/10.1007/s11024-023-09495-y>
- Grüne-Yanoff, T. Interdisciplinary success without integration. *Euro Jnl Phil Sci*, 6, 343–360 (2016). <https://doi.org/10.1007/s13194-016-0139-z>

سخن سردبیر میهمان

گذار از الگوهای مکانیکی: واکاوی سه چالش پیشرویی مطالعات میان‌رشته‌ای در علوم انسانی

قاسم درزی^۱

استادیار پژوهشکده مطالعات میان‌رشته‌ای قرآن، دانشگاه شهید بهشتی، تهران، ایران

gh_darzi@sbu.ac.ir

بدون آنکه ادغام نفی و یکپارچگی کامل روی دهد (گرونه، ۲۰۱۶). بر این اساس، هر رشته می‌تواند با حفظ هویت روش‌شناختی خود، از این گفت‌وگو متحول شود. این امر پرسش‌های بنیادینی را پیش می‌کشد: آیا تلفیق غایت واحد همه پژوهش‌های میان‌رشته‌ای است؟ یا می‌توان از «موفقیت‌های هم‌زیستانه» بدون ادغام کامل سخن گفت؟ پرداختن به این پرسش، که در مقاله «تبیین و دسته‌بندی جریان معاصر سازی در مطالعات نظری میان‌رشته‌ای» نیز به آن اشاره شده، یکی از وجوه تمایز این شماره است.

۲. چالش شکاف نظریه و عمل: از فرآیندهای مکانیکی تا فضای زیسته پیچیده

چالش دوم به فاصله آشکار بین «سطح انتزاعی نظریه‌پردازی‌های میان‌رشته‌ای» و «واقعیت ملموس و پرابهام پژوهش در عمل» بازمی‌گردد. مدل‌های رایج «فرآیند میان‌رشته‌ای» (ریکو، ۲۰۲۱) اغلب گام‌هایی خطی و مکانیکی را ترسیم می‌کنند که گویی می‌توان همگرایی را با دستورالعملی استاندارد و به‌شکلی تجویزی محقق کرد. این نگاه، «خشکی و بی‌رویی» حاکم بر بسیاری از این مدل‌ها را نشان می‌دهد. در مقابل، واقعیت پژوهش میان‌رشته‌ای، همان‌گونه که در مطالعه اتنوگرافیک مرکز اقلیم‌شناسی شیلی (آندراگا و همکاران، ۲۰۲۳) و نیز در مقاله «بررسی روش‌شناسی تحلیل محتوای کیفی تطبیقی» مشاهده می‌شود، سرشار از «ابهام، مذاکره روزمره، تفاوت‌های فرهنگی-معرفتی و سازگاری‌های خلاقانه» است. موفقیت در این فضا کمتر از پیگیری یک الگوی از پیش تعیین شده، و بیشتر حاصل «ظرفیت‌های ارتباطی، تاب‌آوری و کار جمعی» در مواجهه با «ناهم‌آوایی‌های سازنده»

میان‌رشته‌گرایی، به مثابه پاسخی به پیچیدگی فزاینده مسائل عالم انسانی، از آرمانی آکادمیک به ضرورتی گریزناپذیر در پژوهش‌های معاصر، به ویژه در علوم انسانی، بدل شده است. انتشار این ویژه‌نامه با هفت مقاله منتخب، که حاصل فرآیندی طولانی از ارزیابی و پالایش است، فرصتی مغتنم است تا نه تنها دستاوردهای این عرصه، که عمیق‌تر از آن، «چالش‌های ساختاری و معرفتی» پیش روی این دست از مطالعات را به بحث بگذاریم. آنچه این مقالات و دیگر آثار نظری پیشرو را به هم پیوند می‌زند، تلاش برای عبور از ستایش صرف این رویکرد و ورود به عرصه نقد و آسیب‌شناسی آن است. در این مسیر، سه چالش بنیادین قابل تامل است:

۱. چالش مفهوم «تلفیق»: از آرمان واحد تا واقعیت‌های کثرت‌گرا

مفهوم «تلفیق» یا «یکپارچه‌سازی» (Integration) برای دهه‌ها سنگ بنای تعریف موفقیت در مطالعات میان‌رشته‌ای تلقی می‌شد (رانا و همکاران، ۲۰۲۵؛ فوردمن و همکاران، ۲۰۱۷). این دیدگاه که ریشه در آرمان وحدت علوم دارد، موفقیت را در ادغام مفاهیم، روش‌ها، و چارچوب‌های معرفتی رشته‌های مختلف می‌دید. با این حال، همان‌گونه که در برخی از جدیدترین پژوهش‌های این حوزه شاهدیم (بری، ۲۰۲۰؛ همچنین: درزی، ۱۳۹۸) و نیز در مقاله حاضر با عنوان «نارشتگی؛ آسیب‌شناسی الگوهای تلفیقی رشتگی» مورد بحث قرار گرفته است، این ضرورت مطلق در حال بازمینی است. مواردی مانند همکاری موفق در «نظریه بازی‌های تکاملی» نشان می‌دهند که می‌توان شاهد تبادل عمیق و تغییرآفرین بین رشته‌ها بود،

است. این شکاف باعث شده است که آنچه در کتب روش‌شناسی تدریس می‌شود، اغلب ابزار مناسبی برای هدایت پژوهشگر در میدان پرتلاطم تعامل واقعی با دیگر رشته‌ها نباشد، مسئله‌ای که مقاله «الزامات و اقتضائات نگرشی و روشی نظریه پردازی میان رشته‌ای» مستقیماً به آن می‌پردازد.

۳. چالش گسست بین نظریه‌پردازان و کنشگران میدانی

پیامد مستقیم چالش پیشین، ایجاد «شکافی عمیق» بین دو جامعه است: از یکسو، «نظریه‌پردازان و فیلسوفان مطالعات میان‌رشته‌ای» که به تحلیل مفاهیم کلیدی می‌پردازند، و از سوی دیگر، «پژوهشگران میدانی» که در عمل و برای حل مسائل عینی، ناگزیر از سر زدن به حیطه‌های معرفتی دیگر هستند (موران، ۲۰۰۲). برای گروه دوم، مباحث انتزاعی اغلب دور از ذهن، غیرکاربردی و فاقد ضرورت فوری به نظر می‌رسد. این گسست به وضعیتی انجامیده که در آن، ممکن است یک محقق با تکیه بر شهود و درک کلی، پژوهش میان‌رشته‌ای عمیق و موفق‌تری انجام دهد، بی‌آنکه کوچک‌ترین آشنایی با ادبیات تخصصی این حوزه داشته باشد. این دوگانگی به وضوح در تمایز میان مباحث نظری طرح‌شده در مقاله «آسیب‌شناسی مطالعات بین رشته‌ای خاورشناسان درباره اکولوژی و محیط زیست جهان» و ضرورت‌های عملی و کاربردی مطرح در مقاله «هیافت میان رشته‌ای در خوانش حس مکان از منظر معماری و سینما» قابل ردیابی است. این فاصله، هم نظریه را از غنای تجربه عملی محروم می‌کند و هم عمل را از بینش‌های عمیق‌تر نظری بی‌بهره می‌سازد.

مقالات گردآوری شده در این ویژه‌نامه، هر یک به شکلی به بخشی از این چالش‌های سه‌گانه پاسخ می‌گویند و همگی نشان از عبور از مرحله توصیف صرف و ورود به فاز نقد و ارائه راه‌حل دارند. همان‌گونه که در مرور نظام‌مند رانا و همکاران (۲۰۲۵) بر آموزش دکتری تأکید شده، و کلاپین (۲۰۲۱) نیز بر آن پای می‌فشارد، وظیفه ما به عنوان جامعه علمی، نه نادیده گرفتن این تنش‌ها، بلکه «به رسمیت شناختن، مطالعه و مدیریت» آن‌هاست. باید به سمتی حرکت کنیم که «کار معرفتی» فعال و گفت‌وگوی مستمر بین رشته‌ها، جایگزین الگوهای خشک و ازپیش‌تصورشده شود. این ویژه‌نامه گامی است در این مسیر دشوار اما ضروری، با این امید که بتواند پلی باشد بین اندیشیدن به میان‌رشته‌گرایی و زیستن آن در فضای پیچیده و پویای علم معاصر.

منابع

درزی، ق. (۱۳۹۸). تاریخ انگاره میان‌رشته‌گرایی؛ گذار از نگاه آرمان‌گرایانه و مبتنی‌بر «تلفیق دانش» به رویکرد عمل‌گرایانه و مبتنی‌بر «حل مسئله». فصلنامه مطالعات میان‌رشته‌ای در علوم انسانی، ۱۱(۴)، ۱-۳۲. doi: 10.22035/isih.2020.3626.3809

Barry, A. (2020). *The politics of interdisciplinarity*. Economy and Society.

Frodeman, R., Klein, J. T., & Pacheco, R. C. S. (Eds.). (2017). *The Oxford Handbook of Interdisciplinarity* (2nd ed.). Oxford University Press.

Klein, J. T. (2021). *Beyond Interdisciplinarity: Boundary Work, Communication, and Collaboration*. Oxford University Press.

Moran, J. (2002). *Interdisciplinarity*, Routledge.

- Parker, M., et al. (2022). A critical review of interdisciplinary research: Integration as communion, performance and spatial politics. *Environment and Planning D: Society and Space*.

Rana, K., Aitken, S. J., & Chimoriya, R. (2025). Interdisciplinary Approaches in Doctoral and Higher Research Education: An Integrative Scoping Review. *Education Sciences*, 15 (1), 72.

Repko, A. F., Szostak, R., & Buchberger, M. P. (2021). *Interdisciplinary Research: Process and Theory* (4th ed.). SAGE Publications.

Undurraga, T., Mudd, S., Cotoras, D. et al. "They Don't Understand Us, but We Have to Understand Them": Interrogating the Making of Interdisciplinary Research in Chilean Climate Science. *Minerva*, 61, 581-606 (2023). <https://doi.org/10.1007/s11024-023-09495-y>

Grüne-Yanoff, T. Interdisciplinary success without integration. *Euro Jnl Phil Sci*, 6, 343-360 (2016). <https://doi.org/10.1007/s13194-016-0139-z>